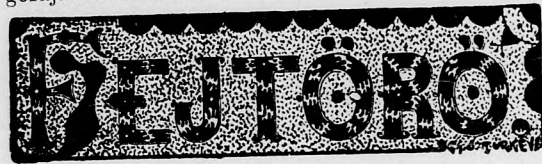

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Kirándulás. A munkácsi diákok e hó 18-dikán Sátoraljaújhelyre rándultak ki. Az állomásnál az új helyi diákok nagy serege és a város előkelői fogadták a kiránduló diákokat. 8 órakor mise volt, mely után Széphalomra mentek Kazinczy Ferenc mauzóleumához, hol Szántó Soma dr. lelkes beszédet tartott, Pápai Géza VII. o. t. pedig szavalt. Ezután Borsiba rándult az ifjúság II. Rákóczi Ferenc szülőházát megszemlélni.

A beregszászi állami főgimnázium ifjúsága 1902 május 18-dikán hangversenyt rendezett. A műsor a következő volt: Nyitány, előadta a főgimn. zenekar. Dalra fel, előadta az ifjúsági dalárda. Monolog, előadta Toldy E. VII. o. t. Hulló csillagok, Petőfi a Hortobágyon, melodráma. Dalegyveleg, előadta az ifj. dalárda. Rákóczi-induló, előadta Gliga I. VI. o. t. zongorajátéka kíséretével a főgimn. zenekar.

Jellege: Fejtű az elme sportja.

Természetrizai kérdés:

Melyik az a fa, mely Japánban és Kínában nő. Erős szagú és könnyen illó gyantája ismeretes orvosok számára. Mi a latin neve? (Rötzer F.)

Történelmi kérdés:

Melyik az az Aba-nemzetségből származó család, melynek egy ága a Sáros- és Zemplénmegyék határán fekvő Lipóczról nevezte magát? Az első, ki e néven ismeretes, Sixtus, a XII. század végén élt; fia, Demeter, részt vett a II. András halicsi és szentföldi hadjárataiban. A család Sárosmegyében virágzott és virágzik ma is. (Csizsar József.)

Algebrai kérdés:

Egy két számjegyjű számot keresünk, melynél a számjegyek összege 8; ha ezen szám számjegyeit megfordított rendben írjuk, az ezáltal keletkezett szám 18-czal kisebb a szóban forgó számmal. Melyik ezen szám? (Fischer Henrik.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 június 8.

7. számban közölt fejtű kérdések megfejtése:

Természetrizai kérdés: Mocsári gólyahír. **Történelmi kérdés:** Wycliff János; cseh terjesztői: Huss János és Jeromos; hívei: a lollardok. **Algebrai kérdés:** 13, 14. **Vegytrizai kérdés:** Narcein. **Képrejtvény:** Tisztelet szeretet nélkül ki nem elégít, szeretet tisztelet nélkül önmagától undorodik.

Helyesen fejtették meg: Tóth József, Galvanek Ede, Deutsch Zoltán, Lovik Ernő, Heller László, Hoensch Gusztáv, Deutsch Jenő, Békés László, Imreh Béla, Mucha Ferenc, Schäffer Lipót, Novák Károly, Schleicher Ferenc, Stockinger János, Balonyi Tibor, Freund Imre, Gálffy Sándor, Spitz Emil, Taubinger Zoltán, Latinovits József, Tóth Kálmán, Tolnai Ernő, Grandstein Alfréd, Gengely István, Popovits József, Kászonyi Pál, Hollaki Ferenc, Karezag Jenő, Hartmann Gyula, Wettin István, Van der Venne Arnold, Breuer Ernő, Reiner Pál, György Lajos, Fischer Sándor, Alszegey Zsolt, Barla Ferenc, László Pál, Braun Géza, Csonka Mihály, Pach Ferenc, ifj. Mohai Lajos, Auer Lajos, Popper József, Danielisz Jenő, Hofer Feri és Gyula, Géczy Géza, Fáy Henrik, Fehér Izidor, Moskovics Lajos, Hellmann Gyula és Lajos, Jármay Zoltán, Hibay György, ifj. Jancsó Béla, Prágyik Flóris, Hartmann Ervin, Kuzma Albert, Malátsik Lajos, Hideghéthy Miklós, Foltinek Aurél, Molnár Imre, Baranyai Zoltán, Köszler Arthur, Bohrandt Lajos, Katscher Sándor, Dobránszky Ede, Janik László.

A kitűzött könyvjutalmat (De Gerando Antonia: Pali gyermekéje és ifjúsága; díszkötésben) Csonka Mihály főgimn. IV. o. t., szegedi előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

«VII. Edvard.» «Előre!» Mind a kettőben csillan fel némi tehetség, de az első parodiának készült s dírt költemény lett belőle. Jambusainak sok helyütt nagy az ó bevezetésük. A parodiához több szellem kell; a bírók dicsőítésének ez a formája nem szerencsésen megválasztott. — **A. Z.** (Nagyszombat). A *fragte* alak használatosabb, a másik sem rossz, de szokatlan. — **K. I.** Mehet tanítóképzőbe, kadét-iskolába, ipari vagy kereskedelmi szakiskolába. Ha közelebbi adatokra van szükség, vegye meg Ferenczy Istvánnak a Stampfel Károly pozsonyi könyvkiadónál megjelent «Eletpályák» című könyvét. Ára 4 kor. Ebben mindent megtalál, a mire szüksége van. — **Kelemen József**, az iglói polgári iskola IV. oszt. tanulója hajlandó 5 koronáért eladni egy bélyeggyűjteményt albummal együtt, melyben 430 darab különféle bélyeg van. A ki érdeklődik a gyűjtemény iránt, forduljon levélben az eladni szándékozóhoz. — **P. F.** A «Fővárosi színházak műsora» című vállalatnál megkaphatja. Ára úgy hisszük, 60 fillér. — **M. L.** (Sátoraljaújhely). Megkaptuk, elolvassuk s majd tudósítani fogjuk az eredményről. — **Kiváncsi.** 1. Eltalálta. 2. Majd az őszszel. 3. Egyelőre nem lehet, különben is korai volna még a dolog. Legjobb lesz türelmesen várni. — **Vitakozók.** Ha indulatoskodtok, fiaim, az igazságot nehezebben találjátok meg, pedig ez volna a vitakozásnak az egyedüli célja. — **V. B.** Köszönetek. — **M. L.** (Budapest). Akad közte közölhető is.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indittatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, midáltal lehetővé tesszük minden oly cikket előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tisztelettel 9076.

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Ariegyzék kívánatra bérmentve.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A CLAUDIUSOK. 10

Eckstein Ernő regénye. Átdolgozta Gaal Mózes.

— Sötétebbnek? — riadt fel Cinna elborulásából. — De igaz, hiszen te is a Claudiusok véréből való vagy. Hadd mondjak el mindent! Alig, hogy Charikles eloltotta a mécesest, kopogtatnak újra ajtómon. Mit gondoltok, ki zavarta meg újlag éjjeli nyugalmamat? A császár követe. A végtelen kegyelmű császár egy czifra ruhába bújtatott rabszolgát küldött nekem ajándékba, egyikét azoknak a feketére mázolt, gyászruhás fiúknak, a kik a halotti tornál szolgáltak. Kérdezte tőlem, hogy miként érzem magam az éjjeli lakoma után? Brutus emlékére! Ez is szélső és megalázó gúny, a duzzogó gyermeket szokta az ellágyult anya eféle csecsebecsével kibékíteni! Szerettem volna az ajándék-kölyket összezúzni haragom mértéktelen föllobbanásában; de túrtóztettem magamat. Cornelius Cinna nem törí össze a fegyvert, mely ártatlan, a kéz helyett, mely bűnös...

Nerva felállott, szívére szoritotta barátját.

— Csillapodjál — mondá csengő hangon. — Majd Quintushoz lépve, így szólott méltósággal: «Te pedig, nemes ifjú barátom, nyújtsd jobboldat zálogául annak, hogy hallgatni fogsz. Nem azért, mintha Cornelius Cinna valami olyast mondott volna, a mit nyilvánosságra nem lehetne hozni... Haragja, elkeseredése maradjon a mi titkunk...

— Titok? Miért? Holnap, az általános kihallgatáson lesz gondom rá, hogy beszéljek a császárral. Tőle magától akarom megtudni, hogy mit akart a titokzatos éjjeli lakoma jelenteni. Elég-télt kérek Cinna megaláztatásáért...

— Örült, mit akarsz cselekedni?! — kiáltott fel Nerva megrémülve.

— A mit tennem kell. Bizzatok bennem. A császár lekötöztetett...

— Domitianus lekötöztetett! — nevetett Cinna gúnyosan. — Hát nem tudod azt, hogy Domitianus azokat gyűlöli a legjobban, a kik vele jót tettek? Nem tapasztaltam-e ezt a magam példáján?

— Megpróbálok. De most engedjétek! Levegőre van szükségem. Megfulladok itt.

Quintus távozott. — Ki kell verned fejből ezt a szándékot — mondá Nerva Cinnának.

— Eszeveszett! — mondá Cinna. Majd Aureliushoz fordulva folytatá: — Menj, barátom, vegyülj a társaságba! Üdülj, mulass, szórakozzál. Fiatal vagy s a fiatalágnak megvannak a maga jogai. Holnap reggel találkozunk — tudod... Afraniusnál —

— Tudom — felelé mélyen meghatva az ifjú. — Köszönöm nektek, ti jók és nemesek, hogy bizalmatokkal ajándékoztatok meg.

Kilépett a sötét atriumba. A társaság az oszlopcsarnokban még együtt volt. Épen Claudia énekelte Ibykusnak azt a csodaszép dalát, mely Bajában őt úgy megbűvölte. Megrezdült szívében a húr, melyet boldogság rezgetet meg — s aztán agyában forrott az, a mit a komoly férfiak ajkáról hallott: hazaszeretet, római büszkeség, férfiúi méltóság — s minden emberi érzésből kivetkőzött rabszolga-alázat. Az érzelmeknek minő vihara háborgott kebelében!... Minő lesz a jövő? Boldogság? Küzdelem? Bukás vagy diadal?...

IX.

Az egy, igaz Isten hívői.

Mikor Quintus nővéreivel: Claudiával és Luciával a mulatságból haza érkezett, Jupiter főpapja még mindig dolgozott szobájában. A nyi-

tott ajtón keresztül lehetett látni komoly, gondterhelte arcát, a mint az asztal fölé hajlott. A léptek zajára sem riadt fel, tovább dolgozott fáradhatatlan buzgósággal. Quintus nem akarta megzavarni, pedig szeretne volna drága apját üdvözölni. Leküzdötte vágyát; kezét szorított nővéreivel s távozott a szülői házból.

Rabszolgái és szabadosai vártak reá az utcán.
— Menjetez mind haza! — parancsolá nekik.

A Quintus emberei hozzá voltak szokva uroknak eféle szeszélyeihez. Csak Blephirus vonakodott menni. Aggódva figyelmeztette urát a minapi orvtámadásra.

— Ne félts engem — nyugtatá meg Quintus a hű szolgát. — Van nálam fegyver. Különbösen is ki hinné, hogy ilyen időtájban az utcán járok.

A kíséret a Forum Romanum felé vette útját, hol még ekkor is sokan jártak-keltek. Quintus éppen az ellenkező irányban indult el. A Circus Flaminius-tól északra egyenesen a Mars-mezőnek tartott. Nemsokára kellős közepén volt annak az óriási márványból épített városrésznek, melyet Augustus úgyszólván a föld közepéből varázsolt elő. Sötétkék fátol vonta be az oszlopok, kupolák, domborművek, isten-szobrok nagy tömelegét, a ligeteket, gypszönyeget, mely körül nappal mesébe illő, tarka-barka élet szokott nyüzsgöni. Csak a csillagok sejtelmes fénye szűrődött a párás levegőn, mely a közeledő őszi esős napokat előre jelezte. A hold még nem tűnt fel az égen. Köröskörül végtelen csend volt és végtelen magánosság. Távolról szinte hallatszott a Tiberis mormolása — avagy talán a szökőkutak valamelyikének a vize permetezett alá? Mintha susogott volna . . . mintha álmódott volna . . .

Quintus Claudius valami odavonzotta a folyó partjához. A faszorban egy lélek sem volt, vak sötétség terjesztette ki szárnyait. Hideg, nedves levegő áramlott fel a folyóból. Quintus könnyedén összerázkódott. A Via Lata (a mai Corso) felé vette útját. Maga sem tudta, hogy minő csodálatos vágy szállotta őt meg, hogy a sötétséget keresse. Érezte, hogy a lármás, örvendő, büszke Rómát kerülnie kell, félt a népes forumoktól, a templomoktól, a káprázatosan szép oszlopcsarnokoktól — és mégis vonzotta a gyűlölt és szeretve-szeretett két millió lakosú világváros.

Erővel igyekezett lerázni magáról ezt a hangulatot. Boszankodott magára, hogy nem állhatalos, hogy szeszélye bilincseket ver reá — hogy epedve fut az után, a mitől imént utálva fordult el; s a miért tegnap rajongott — az ma nem kell.

Ma hiva és imádója a vidám Epikurnak, holnap rajongója a hideg Stoának. Egyik sem elégítette ki igazságért epedő lelkét. Zeno hideg bölcsesége úgy tűnt fel neki, mintha mesterkéltnél volna. És nem csak ő gondolkozott így. A művelt rómaiak javarésze gyermekes mesének tartotta az istenekről szóló mondákat, megvetették azokat, de újat, jobbat kitalálni helyettök nem tudtak. A római nők egy része a sejtelmes, titokzatos Isis kultuszt szerette; az egyiptomi istennőnek a császárok korában számos temploma épült Rómában.

Quintus e gondolatokon évődve nagy kerülővel inkább a mellékutakat keresve ment ahhoz a házhoz, melyben Thrax Barbatus lakott. A népe-sebb utcákat szándékosan kerülte. Nem kételkedhetett az előzmények után abban, hogy Eury-machus, Thrax Barbatus, Euterpe mind a názaretinek voltak a hívői. És éppen most készülődött az állam, hogy ezeket kiirtsa a föld színéről. Az ő apja indítványozta minap a senatusban, hogy az istentagadókat az állambatalomnak üldöznie kell. Eury-machus megszabadítását könnyen minősíthette a törvény az állam biztonsága ellen intézett merényletnek. Quintus, a mi a maga szemé-lyét illette, nem félt semmitől, de apjára gondolt s akaratlanul is aggodalom szállotta meg.

Jobban beleburkolózott redős köpenyébe s meggyorsította lépéseit. A Quirinalis északnyugati lejtőjére ért. Mellette a városi őrség kis csapata haladt el. Az égő fáklyák világa reávetődött arczára, de senki sem ismert reá, senki sem törődött vele. Az utcák kezdtek zeg-zugosak, keskenyek, a házak alacsonyabbak lenni. Itt lakott a köznép. A Servius Tullius-féle falhoz ért. A császárok korában ez a városrész volt a leg-hirhedtebb Rómában. A korcsmákban részeg emberek gajdoltak, egyik-másik holtárszeg ott feküdt az utca gyalogjáróján és horkolt javában. Valami vérekedés zürzavaros lárma hallatszott az egyik csapatszékből. Koczkajátzók veszhettek össze egy-két fillér miatt . . . Aztán kiáltás hangzott, aztán hörgés. Az egyik oldalba szúrta éles késével a társát . . . A gyilkos elszaladt, a többi vendégek föl sem vették, tovább énekeltek, tovább ittak . . .

Quintust undor fogta el. Soha sem látta a lelketlen világváros erkölcsi utálatosságát ilyen visszataszítóan, mint most. Nem volt-e a ronda csapatszék népe a maga vadállati kedvtelésében és őrzöngésében maga a nagy, a dicső, az irigyelt Róma összes hatalmasaival egyetemben? Nem látta-e ugyanennek a mását nemrég az urak

ZRINYI MIKLÓS SZOBRA.

körében, mikor látványosságként akartak egy embert keresztre szegezni . . . s ott is vér folyt . . . Őt embernek a vére . . . Ott fény és gonoszság, itt szenny, rongy és gonoszság! A züllésnek, rothadásnak, pusztulásnak jele mindenütt . . .

Csodálatos! Ime, újra feltűnt előtte a halálra üldözött rabszolgának halavány arca, a ki oly méltósággal, olyan hőiesen tudta a szenvedést

elviselni . . . Van, hát igazán van emberfeletti erő bennünk, gyarló emberekben?

Éjtél lehetett, mikor ahhoz a házhoz ért, melyben Euterpe útbaigazítása szerint Thrax Barbatus lakott. Nyomorúságos magas papir-ház volt, minőket a szegényes városrészekben lelketlen pénzkufárok olesó pénzen nagy haszon reményében építettek. Vékony falak, recsegő-ropogó padlózat,

a falakon ujjnyi vastag repedések. Itt-ott fagerendákkal volt megtámogatva, hogy össze ne düljön. Veszedelmes, félelmes dolog volt ilyen házban lakni.

Euterpe a kapuban várt Quintusra. Kilenczven rozoga lépcsőn kellett fölmenni. Szerencsére Euterpének a kezében égő lámpás volt, különben Quintus könnyen nyakát szeghette volna.

— Itt vagyunk! — mondá Euterpe.

Kopogtatott. Thrax Barbatus kinyitotta az ajtót. Nyugodt, csaknem vidám volt az arca.

A szoba, melybe Quintus belépett, kedves, barátságos szoba volt. Quintust nagyon meglepte. Az alacsony mennyezetről háromágú lámpás lógott le. A falak vöröses barnára voltak festve, rajtuk kis virágok és gyümölcsök pingálva izléseken. A padlón kissé kopott, de tiszta szőnyeg, mely hajdan igen szép és értékes lehetett. A szoba közepén asztal, a falak mentén székek, lóczák s egy faragott tölgyfa-szekrény tanúskodtak arról, hogy Thrax Barbatus ha szegény is, de megélhető állapotban van. Quintus a rozoga lépcsők után itélve sokkal nagyobb szegénységet várt.

— Isten hozott alázatos szolgád hajlékában! — mondá az aggastyán s megsókolta az ifjú kezét. Epedve vártunk téged. Már-már aggódtam, hogy nem fogsz eljönni . . .

— Megigértetek nektek — mondá Quintus.

Aztán leült az egyik lóczára. Thrax Barbatus az ajtóhoz ment, kinyitotta s gyöngéd szeretettel kiszólott:

— Glauké!

Nemsokára egy fiatal leány lépett a szobába. Kedves, végtelenül szelíd arca volt. Látszott rajta, hogy sokat sírt. Barna haja vállára omlott. A mint ott állott az ajtóban s a fény reá esett s látta az idegen, előkelő urat: nagyon megzavarodott . . . Oly bájos, igéző látvány volt . . .

— Jer, édes Glaukém, üdvözlöd a mi Eurymachusunk pártfogóját — mondá Barbatus hizelgő hangon. — Ez a nemeslelkű ifjú Quintus Claudius, az ügyefogyottak védője. Meg fogja őt menteni. Kieszközlí a császártól a kegyelmet, Stephanustól a szabadságot számára.

Glauké arca bíborpiros lón. Aztán kebelére borult apjának és zokogni kezdett.

Euterpe ezalatt egy sabin füles kancsót és egy tálban gyümölcsöt tett az asztalra.

— Csekélység, de szivből adjuk — mondá mosolyogva. — Nem fogod megvetni . . .

Aztán a szögletből egy fenyőfahasábot vett elő s háromszor megkopogtatta a padlót vele.

Hallgatózott.

Semmi nesz.

— Alszik — mondá Thrax Barbatusnak, a ki ezalatt megnyugtatta leányát s odaült az asztalhoz.

— Igazán, reászolgált, hogy pihenjen — mondta Glauké. Euterpe ismét kopogtatott háromszor s nemsokára léptek hallatszottak kívülről. Döngő, nehéz léptek voltak — s az ember, a ki belépett a szobába, egy középtermetű, napbarnitotta arczú, izmos férfiú volt.

— Uram, ez az én férjem! — mondá Euterpe alázatosan. — Ő is azok között volt, a kik Eurymachust megszabadították, mert ő is nagy tisztelője Eurymachusnak.

— Rád ismerek — mondá Quintus, — nemde, te voltál az, a kinek a menekülő a vállára támaszkodott?

Diphilus meglepetten nézett Quintusra.

— Úgy van, uram — mondá akadozva, — de honnan tudhatod te azt?

— Mert közvetlen közletről láttalak. Ha odaállottam volna az ösvényre, ti nem mehettetek volna tovább.

Diphilus bámulva, figyelmesen nézett Quintusra, mintha minden vonását lelkébe akarta volna vésni ennek a rejtélyes nagyúri pártfogónak.

Thrax Barbatus bütykös ujjait szétterpesztette az asztalon, mint a szónokok szokták, a kiknek valami fontos mondanivalójuk van; aztán felhalkan így kezdé:

— Barátaim, mindenekelőtt ne feledjétek el, hogy Rómában még a köveknek is füle és szeme van. A fülbesűgők e vékony falakat olybá veszik, mintha pókháló szövédéke volna.

Euterpe aggódva simult közelebb Diphilushoz. — Nagyon is igaza van — suttogá egyet sóhajtván. — Szinte meg mernék esküdni rá, hogy . . .

— Mire? — kérde Diphilus.

— Hogy a pribékek félig már nyomunkban vannak.

— Hogyan?

— Úgy sejtem . . . Szüntelen halálos aggodalom környékezik.

Thrax Barbatus esővalta a fejét.

— Aggodalmad alaptalan. Nines ember Rómában, a ki csak sejténé is, hogy mi összeköttetésben vagyunk Eurymachussal. Philippus, az én szegény fiam, gyermek volt, mikor hazáját elhagyta, húsz esztendei távollét után tért vissza,

BETHLEN GÁBOR SZOBRA.

még én is alig ismertem reá, nem Euterpe, a halottnak néma arca nem árul el minket . . .

Eltakarta szemeit kezével.

— Tudom — viszonzá Euterpe, — de mégis . . .

— Noked valami okod van, . . . beszélj!

— Attól tartok, hogy kissé vigyázatlan voltam. Haragudj reám, . . . de nem tehettem róla. Mikor meghallottam, hogy Diphilust oda temették, hova a gonosztevőket szokták, úgy fájt a szívem, hogy majd meghasadt. Elhatároztam, hogy sirját föl-

diszitem. Ma az első vigilia táján kimentem a temetőbe; egy szentelt palmaágat rejtettem a ruhám alá. Minden kívánságom szerint történt. Rövid ideig tartó keresés után megtaláltam a sírhalmot. Reá tettem a palmaágat, imádkoztam és távoztam. Nemsokára lépteket és hangokat hallottam. Meggyorsítottam lépteimet, de hallám, hogy nyomon követnek. A véletlen úgy akarta, hogy gyaloghintó jött velem szembe. A fáklya fénye reám vetődött. Ekkor úgy tetszett nekem,

hogy az engemet nyomon követő ismeretlenek közül az egyik futni kezdett. Iszonyú félelem szállott meg. A moneto-utcai Isis-templomnál hirtelen bekanyarodtam egy sötét, szűk utcába, két úri nőbe szinte belébotlottam. Az utca sötétje fedezett engem. Üldözöm nyomomat vesztették s én nagy kerülővel haza jöttem. Nem tudom, kik voltak; ha a Stephanus emberei: akkor végem van, mert Bajából jól ismernek, gyakran kellett Stephanus vendégeinek mulattatására fuvoláznom . . . Mondd, kegyes pártfogónk, mitevő legyenek, ha aggodalmam nem hiú látomás?

Ez utóbbi szavakat Quintushoz intézte, a ki még mindig tusakodott magával s e szokatlan környezetben idegenül érezte magát. Nem is volt közönséges dolog egy büszke senatori család sarjadékára nézve, hogy kézművesekkel, szabadosokkal és rabszolgákkal közös ügyet valljon a magáénak. Erős, nagy, határozott lélek vállalkozhatott csupán az ilyen feladatra. Mintegy önmagát megnyugtanni igyekezvén, e kérdéssel fordult Quintus Thrax Barbatushoz:

— Kezeskedel esküszavaddal arról, hogy Eury-machus ártatlan?

— Uram, — mondá Barbatus — ártatlan és tiszta ő, mint a nap. Esküszöm neked fiamnak, Philippusnak lelki üdvére. Te nem ismered kinzó hóhérat, a rettenetes Stephanust. Ha ismernéd, nem fészkelődhetnék szivedbe kételkedés. A mi bünt ez az ember ez utóbbi két lustrum alatt elkövetett: az égbe kiált, mint a bethlehemi gyermekeknek ártatlanul kiontott vére. Nézz reám, én is az ő gazságának vagyok az áldozata.

— Te is? Hogyan?

— Atyámtól szerény vagyont örököltem. Gyümölcsözően helyeztem el. Az volt a szándékom, hogy Glauké számára szaporítom. Kovács műhelyemben dolgozva, kezem munkájával szereztem meg, a mire szükségünk volt. Tudod uram, hogy ez a kereset Rómában nem nagyon jövedelmező. Mindazonáltal a vagyonhoz nem nyúltam. Öt-hat évig csak a kamatját költöttem el, hogy Glauké-nak némi kényelmet szerezzek s őt neveltessem. Egy napon Stephanus előáll egy hamisított végrendelettel, mely szerint apám vagyona nem reám, hanem reá szállott örökségül. Akkor még kezdetén voltgazságainak, megelégedett soványabb falatokkal is. Azóta meglepedett és csak zsirosabb falatokra veti ki a hálóját. Előállottak a hamis tanúk, agyafürt gonosz ügyvédek, megvesztegetett bírák — s én elvesztettem minden vagyonomat.

(Folyt. köv.)

A SIRATÓ ASSZONY.

Valahányszor temetésre szól az ének,
Könnye csordul Maris néni két szemének.
Árva lelke, ő a holtak siratója,
Szemfedőknek sűrű könyvel áztatója.

Ráborúl a koporsóra ősz fejével,
Átöleli hideg fáját két kezével;
Szólitgatja, ébresztgeti, siratgatja,
Olykor-olykor még a föld is sir alatta.

Kis lányokat szólitgatja angyalának,
Legényeket: sirba hervadt nagy fiának.
Magafajta öregeknek szánva mondja:
«Hej, csak én is veled mennék nyugalomba!»

Maris néni, áldja meg az Isten kendet,
A mért annyi koporsóra könnyet ejtett . . .
De mondja meg: *más* halottját mért siratja?
Tán magának sohasem volt még halottja?

«Volt jó uram . . . mint a gerle, éltünk ketten,
Három évre elvesztettem, sirba tettem.
Valahányszor hasonlatos holtat visznek,
Csak megindul buzogása szemeimnek . . .»

Maradt egy kis angyalképű szőke árvám,
Alig serdült: elseperte poklos járvány!
Valahányszor hasonló kis angyalt látok:
Tele tudnám sirni ezt a nagy világot!

Van halottam . . . mindennapos, szép halottam . . .
Hányan éltek! s mind itt hagytak bánatomban.
Minden könyesepp imádságom egy betűje:
Csak az Isten én rajtam is könyörülne!»

— Könyörült is . . . Egy szép őszi délutánon
Maris néni aludt csendben, halaványon.
Koporsóját egy szegény ács róttá össze,
S kenetlen kis szekere rákötözte.

Úgy vitte ki, siratatlan, papszó nélkül,
Fejfát ütött sirhalmához, jó emlékül.
Bár sajnálta: szégyelt sirni szegény ember,
Annyit mondott: «Nyúgodj öreg, kényelemmel.»

Ki mindenkit megsirattott: nem siratta —
Nem siratta soha semmi istenadta!
Csak ha néha szükség vala siratóra:
Mondogatták: «Maris néni be jó volna . . .»

Oláh Gábor

DERÜ.

Itt vagyok a sűrű erdővel körülvett kis réten,
üde illat száll felém, lombos erdő, rét virágainak
tiszta lehellete. A keskeny gyalogút kigyózva fut
az erdő felé, vigyázva megkerüli a vizes, sással
benőtt helyeket s a kis zombék-buczkákat.

Nem egyedüli járója vagyok ennek a kis ország-
útnak, sok népség jár-kei rajta. Emitt egy esomó
hangya nyüzsög, valami nagy terhet cipelnek,
de árokhoz jutottak vele, repedéshez, a mely ke-
resztül szeli a kemény utacsját. Azon gondolkoz-
nak, hol van a hidja ennek a veszedelmes mély-
ségnek, a melyen a drága zsákmányt átszállíthat-
ják? El-eltünik egyik a mélységben, meg vissza-
jön, végig fut a partján erre is, arra is. Apró
röget gördítek a repedésbe, szépen elsimitom,
majd megtalálják most már az átjárót, hidat épí-
tettem nekik.

Lábam előtt egy rög tetején ravasz böde sütké-
rezik a napon, mintha aludnék, mozdulatlanul
fekszik, de tudom, hogy kémlelődik, mert rablás
a mestersége. Megmozdítom a rögöt, menj, te
gonosz, ne rontsd meg a szorgalmasokat. Ijedve
fut a sűrű fű közé.

A rög alatt is voltak elbújva; nézd, a gonoszok
milyen furfangosak!

Hát az amott mi? Egy kövér úti lapun ül az
árnyékban, de még itt is libeg, mert meleg van.
Ez a rét időjósító tudósa zöld ruhájában, a leveles
béka. Most is talán az eget vizsgálja, mert nap-
lementekor meg kell mondania, hogy lesz-e eső,
vagy nem.

Amott fut egy hosszúlábú pók, ő köti össze a
virágokat vékony hálóskaival. Egy-egy zöld
szöcske is ráugrik az útra, de hirtelen tovább
veti magát. Emerre meg fekete nagy bogarak
sietnek tovább. Mit keresnek ezek? Mindig más
meg más jön, mind siet, mind dolgozik. Örömmel
nézem a sürgő-forgó népet. A föld munkásai ők,
megférnek egymás mellett, eleget ad a föld min-
denből, nincs szükség semmiben.

Szeretem én ezeket a röglakókat, úgy elnézem
munkás szorgalmukat, egy világot alkotnak, épí-
tenek, növelnek ezzel. Rendeltetése van mind-
nek, hogy kiszabott útján haladhasson a nagy
rend, a mérhetetlen világok egybetartója. A nagy
csodát, mely környez és fölém borul, bennök is
látom, részesei ők ennek; nincs itt homály, világ-
gos minden, hogy miért vannak ők és miért van-
nak mindenk. Lelkembe jól eső meleg árad,
mert lételem czélját látom; én is a rög lakója

vagyok, mint ezek a kis bogarak, ó, de mig nekik csak sár jutott részül, én szárnyakat is kap-
tam, mely a magasba emel, messze fel, a rögön
túl . . .

A kis forrásnál ér véget a rét keskeny gyalog-
útja. Csobogó kristálytiszta víz buzog a földből
elő, bugyborékok, kis hullámkarikák tánczolnak
végig sima tükörén, mintha örülnének, hogy a söté-
tség mélyeiből feljutottak a ragyogó napsugarba.
Szélén kék vízi-nefelejtsek nyílnak, egy-egy hosszú
szárán bele is himbálódzik, ágait széteresztli a víz
fölött s úgy reng rajta; pajzán lepkék, szomjas
szitakötők hintája ez. Mindjárt itt az erdő, mely
széles kanyarulattal körülkeríti a rétet.

Az erdő fáinak koronája egybe van borulva,
olyan ez, mint egy mozdulatlan óriási hullám, a
mely szépen, gyöngén elsimul a réten s csak a
túlsó oldalon emelkedik megint fel.

Hanggal van tele a levegő, mégis csend van,
mélységes templomi csend. A ragyogó égi tűz
valami csodás szint fest az erdő zöld borulatára,
itt kicsit hamvas, mintha vékony dér szállott
volna le, amott fényes zöld, tovább egy kis sötét
árnyalat, meg kébbe hajló. Nem olyan gazdag
most színváltozata, mint az őszi hervadásban, de
szébb, mert az élet ereje ragyog rajta.

Egy kis szellő suhan át az erdőn, ezer sipocska
szólal meg nyomában, zizeg, zsong csodás vegyü-
letben a nagy erdő. Egyszer úgy tetszik, mintha
altató dal volna, csak olyan finom, mint a lehe-
let, aztán halk zsolozsmává válik, meg erősebben
hangzik, mint valami messziről idecsapó induló
hangja.

Elringatják a lelkeket, melyben érzelmek s
vágyak serege kel fel az erdő dalának hallatára,
mindenik egy-egy fényes álom s szépen egymás-
után lebbennek el azok, melyek már voltak, —
voltak régen.

Az erdő mélyéből hangokat hallok; füttyög a
rigó, turbékolnak a vadgalambok, ki-kicsap a han-
gos kakuk-szó. Itt a közelben is csicseregnek hal-
kan, édesen, meg-megkoppan a fa oldala, egy kis
zörej is hallatszik, valami hamis kis mokus játsz-
hat az ágak között.

Ó, ezek a hangok . . . az erdő hangjai, az
erdő beszéde, . . . mesék azok, meg nem irt me-
sék . . . ember beszéde csak kisgyerek-dadogás
ehhez! Itt az igaz boldogság — hallom hang-
jait. Csalfa erdőlomb és te is, rétnék sűrű füve,
elrejtéd, csak a napsugár lothat meg olykor-
olykor egy piczi kis ablakon, mert lakóidat feltve
örzöd. Titkos betűidet, kik harasztra, apró homok-

szemre vannak írva és meséidet virágról, lombról, rejtetten épített fészekről nem feded fel. Szeretet kell ahhoz, nagy szeretet, hogy megnyíljon ajkad.

A langyos szellő hamiskásan czirógatja végig arczomat, nézem, hogy tánczoltat egy kis pihe bolyhot, felkapja, lecsapja, meg viszi-viszi el. Nem is hiszem, hogy nem valami pajzán tündérlélek röpül ott, kinek szellőkocsija gyorsan irjant el a napsugáron. Erre, erre, szállj ide erdő manója, mondjal nekem szép mesét; erdő lombja mit susog, patakparti gyöngyvirág mit álmodik, mennyi most az új fészek, hegyüregben ki lakik?

Pihe bolyhhal is csak repül tovább, rám se hallgat, tán kaczag . . . Kacznak bent az erdőben, gerlepár örül ott az életnek. Visszaharsan rá az erdő mélye s mintha virágkehelyről kehelyre, lomblevélről lomblevélre apró manók adnak tovább, úgy száll zengve messze-messze el. Egy pillanatig rá csend következik, mélységes csend, még haraszt se zizzen, a szöcskehad is elnémul, aztán egy fütty, tru-tru hallatszik, mindenfelől más-más ének.

Két himes szárnyú lepke száll arra, egymást kergetve, utánok száll a tekintetem is, be a himes rétre, le a bokrokon át a gólyahidig, hol gyors kanyarulattal fordul a vén hegy lábának az Ipoly. Ott jár a mesék szép lánya, a hol az a kanyarulat van s a szelid Ipoly kerek forgókat pergetve ölnyi mélyre fúrja orsóját a homokos fenékbe. Ott jár, mondják, éjjel megcsendíti üveg-harangját, azzal csalogat magához le a forgó mélységbe . . .

Hirtelen megcsörren a kis forrással szemközt a vén galagonya-bokor, ki piros, fehér csillagvirágokkal átszótt fátyollal van betakarva. Lehunyk a magas fűbe s várom a csendzavaró megjelenését. Óvatos lehet nagyon, lejjebb kerül a galagonya-bokron odáig, hol engedékenyebb a bokor-sövény. Megnyilnak az inda-karok s a kis ablakon egy őzike feje kandikált ki. Csak a fejét láthatom. Figyelmesen körül néz az erdőszélen, végig a réten, hallgatózik egy kicsit, még a fasudarakra is feltekint. Seholy semmi gyanús, most már kilép, a forrás felé tart; egyet-egy harap a zöld, dús fűből, meg felnéz. Okos, szelid szemei olyan beszédesen néznek a völgyecsken végig, — igen, ő érti a fűdalosok szavát, virág beszédét, tudja, mit susog a lomb, csobog a játszó hal.

Egyszerre gyorsan megfordul, egy szökéssel ott terem az erdő szélén, a bokrok elfödik s az elhaló harasztcsörgés hirli csak, hogy messze bent jár az erdőben, az emberlábától nem taposott homályos ligetekben.

Dalt hallok, az ipoly-parti fűzfa remizek közül száll ki. Libák serege van ott, körülötte gyermekcsoport játszik. Játszottam én is úgy, csengő dallal hívtam a mesetündért, hogy hozzon sipocs-kát, sipocs-kával jól suhintó ostorkát, ostorkához szellő lábú paripát.

Dalos gyermekkor, aranynapod sugara visszagyog rám, — ó, érzem melegét s hol régen édes anyám dobogó keblén pihentem, a kis ház elém tűnik, zsalus ablaka, mint két szem néz rám . . . az utca porában játszóra is onnan örködött fel anyám.

Minden édes emlék onnan száll, hol te ragyogtál anyai szívnek csodás szeretete, megdobban a szívem, hogyha rád gondolkodok, édes anyám, érzem, hogy dal fakad a lelkemben, valami édes dal, melyre nincsen szó, nincsen hang . . . játszatok, csak játszatok gyermekek, hangos dallal üzve lepkét, kergetve szöcskéket, oly édes még a dal, oly való a mese . . . csak játszatok . . . Bim-bim, hangzik valahonnan az erdő mélyéből a nyáj kolompja, olyan ez, mint az ünnepi harangszó. Oda hi, csalogat a templomba, az erdőbe. Egy tekintetet vetek még a mosolygó, énekes mezőre s széthajtva a kötekedve utamat álló bokor ágait, belépek az erdőbe, a beszédes csendbe, hol a sűrű zöld boltívek homályában oly rejtelmesen szeliden susog a harasztról harasztra lépegető szellő.

Nógrádi László.

Utazás a szárazföldön hajdan és most.

II.

1825 szeptember 27-től kezdve, mikor Stephenson mozdonya az első igazi vasúti vonalat Stockton és Darlington között az egykorú szemtanúk szerint eszeveszett, örületes gyorsasággal befutotta, a vasút csaknem az egész földet behálózta. Rövid hat évtized alatt első tényezője lett iparnak, kereskedelemnek és közlekedésnek egyaránt.

Óriási áthidalások, hosszú alagutak, hidak, töltések lehetségessé tették, hogy a vasutak még a természet által egymástól elválasztott vidékeket is összekössék. Ma egyhuzamban tehetjük meg az utat Szentpétervártól Rómáig és Madridtól Irkutzkig. Amerika preriejeit és óriás erdőseit már számos óceántól-óceánig húzó vasúti szeli át és maholnap megvalósul talán a nemrégiben elhunyt Cecil Rhodes terve is, az Afrikát északról délnek, Alexandriától Fokvárosig átszelő vasútvonal is.

És a hol nincs vasút?

Mert sok ilyen hely van még a földön. A hol még a modern technika vívmányai a lakosság ellenállása, különböző nehézségek vagy jövedelmesség hiánya miatt még nem tudtak meghonosodni. Milyen ott a közlekedés, hogy érintkeznek ott az egymástól távol fekvő vidékek népei egymással?

Mindenesetre a közlekedés lebonyolításának ösdiók óta egyik legelterjedtebb módja, hogy az

mes, ernyővel ellátott, hordozható szék úgyszólván a tartományok előkelőségének egyetlen utazási eszköze. Elöl-hátul vállán tartja a rudat egy izmos benszülött. A hordozható székek után következik a felváltásra rendelt szolgák csapatja és hosszabb út esetén a podgyászshordók serege is. Divatos az utazásnak ez a módja Közép- és Dél-Amerikának a civilizáció által meg nem hódított vidékein is, a melyen máig is nagyobb szelidített állatok alig vannak. Ilyen terület volt a

KINAI HORDOZHATÓ SZÉK.

ember állatokat szelidít és azokat használja közlekedési eszközül. Különböző vidékeken, különböző égövek alatt azonban mindig változik úgy a közlekedésnél alkalmazott állat, mint maga az eszköz is. Sok helyütt a különböző körülmények a megfelelő állatok tartását nem engedik meg, emberi erőt alkalmaznak ezekre a czélokra. Különösen a tropikus vidékeken megtelepedett európaiak szoktak ilyenformán utazni.

Afrikának számos gyarmatában és Kelet-Indiának mocsaras vidékein, a hol a millió meg millió féreg semmiféle igavonó állat tartását nem engedi meg, egészen rendes paripája a hódító angolnak a benszülött néger vagy hindu. Két rúdra kényel-

spanyol hódítás idején egész Közép-Amerika és az Andesek vidéke.

Kinai formája az emberi erő által hordozott közlekedési eszköznek a palankin, a melyet főképen az előkelő osztályok tagjai használnak. Használatuk, igaz, nem tágkörű, a mennyiben kizárólag a kínai nagyvárosok utcáira és közvetlen környékükre szorítkoznak. Igen érdekes adatokat tartalmaznak a kínai nagyvárosok személy-, sőt áruforgalmának illetően lebonyolítására egyes utazók művei. Tényleg egyes kínai nagyvárosokban, mint Kanton, Sangai vagy Tiencsin, a melyeknek forgalma óriás élénkségű, utcáik pedig zsúfoltak és rendkívül szűkek, alig lehetne másként közle-

HINDU ÖKORFOGAT.

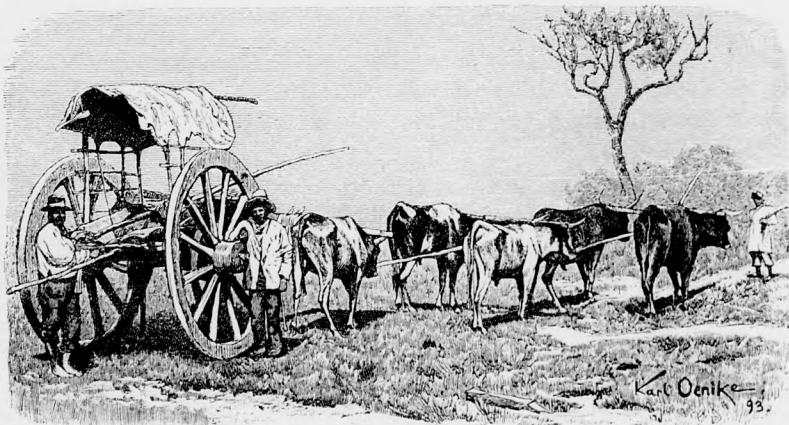
kedni. Ilyen nagyvárosokban csaknem minden főbb hivatalnoknak és gazdagabb magánosnak megvan a maga palukinja, színek szerint való rangjelzéssel ellátva. A mellett vannak vállalkozók is, a kik számos szolgálával és ilyen eszközökkel rendelkeznek és épen úgy, mint a mi bérkocsitulajdonosaink, idő szerinti díj ellenében állanak a közönség rendelkezésére. Vannak egyes írók, a kik szinte hihetetlen dolgokat beszélnek ezeknek a kínai teherhordóknak munkabírásáról és gyorsaságáról.

Afrikának azonban vannak vidékei, a hol még ez a közlekedési eszköz is ismeretlen. Ott a hűség alattvaló egyszerűen nyakába veszi a hatalmas középafrikai ezézárt és viszi oda, a hova utazni akar. Felváltva egy nap alatt ilyenformán megtesznek 25—30 kilométernyi utat. A kíséret valamelyik tagja pedig legyezővel vagy ernyővel szolgál uralkodójának. A Közép-Afrikát bejáró utazók rendszeren nem pályáznak ugyan a néger nyakán való lovaglás dicsőségére, de úgy náluk, mint a belső afrikai kereskedelmet közvetítő araboknál a forgalom egyetlen eszközlője a néger teherhordó. A portugálok és egyéb afrikai gyarmatosítók iparkodtak ugyan mindenféle állatot

meghonosítani birtokaikban, de sikertelenül. Még ma is, épen úgy, mint századokkal előbb, százakra, sőt ezrekre menő karavánok hurcolják a parti kikötőkbe a gyapotot, az elefántesontot és a fekete földrészt egyéb termékeit. Egy-egy teher hordó általános megterhelése 40—45 kilogramm, a naponta megtett út 7—9 óra.

Ez az egyetlen módja a felfedező utazásoknak is azzal a különbséggel, hogy ott a teherhordókon kívül megfelelő számú fegyveresek is vannak alkalmazva. Hogy milyen nehéz és fáradtságos munka egy-egy ilyen belső afrikai utazás megkezdése, legjobban mutatja, hogy egy karaván összeállítása Zanzibarban, Mombaszban vagy a többi nagy kereskedelmi kikötőkben átlag egy-két hónapot vesz igénybe.

A karavánszerű, nagy tömegekben való közlekedés van általában elterjedve a legtöbb tropikus vidéken és Belső-Ázsia nagy részében is. Itt azonban már épen úgy, mint Afrika legnagyobb sivatagján, a Szaharán, a teve közvetíti a közlekedést. Ázsiában a kétpúpú, Afrikában az egypúpú teve van elterjedve. Használhatósága a sivatagi utakra, a hol napokat kell haladnia néha egyetlen csepp víz nélkül, hitvány táplálkozás mellett, általánosan ismeretes. Megterhelésük három-négyszáz kilóra is felmegy, a megtett út naponta 8—10 óra. A mellett eléggé tanulmányos. Egy vezető nyomában húsz-húszonöt teve is halad néha egy sorban, a nélkül, hogy valaki hajtáná őket. Európai embernek kissé különös eleintén az utazásnak ez a módja, sokan nem is

ÖKORSZEKÉR ARGENTINÁBAN

tudnak hozzászokni a teve egyforma, rázós lépéseihez, de eddig még másképp a sivatagon utazni nem lehet. Esetleg a Szahara nyugati részében idővel a francziák által tervezett vasút ki fogja szorítani használatát, de ha más nem, az arab költészet számtalan helye, a mely a tevével, mint szent állattal foglalkozik, fenn fogja tartani sokáig emlékeztetét. Újabban az angol telepítők a tevét Ausztráliába is bevitték és ennek a földrésznek végtelen, sós pusztaságain is ugyanazt a megbecsülhetetlen szolgálatot teszi, mint a Szaharán vagy a mongol pusztaságokon.

Régebben használják az utazás és kereskedelem eszközlésére Ausztráliában a szarvasmarhát, a melyet szintén az európaiak honosítottak meg. A ló ugyanis a földrészt belsejének klímáját sok helyütt nem bírja el. Tíz-tizenkettős ökörfogatok képezték ezen a vidéken jó ideig az utazás egyetlen képzelhető módját. Lassan haladtak ugyan, de biztosan és elvégre is többet értek a semminél. Az ökörrrel való közlekedés nagyban divatozik máig is a búrok földén és egész Dél-Afrikában, Dél-Amerikában és Hindusztánban. Az alkalmazás természetesen mindenütt eltérő. Dél-Afrikában hosszú, egész sor ökör van egy-egy óriás ponyvával bevont, csaknem lakásnak használható szekérle befogva, Argentínában pedig az egy ökrös kétkerekű kordék vannak használatban. Hindusztánban szintén az utóbbi forma van elterjedve, a hol azonban valóságos technikája van már az ilyen egy ökrös fogatok készítésének. Egyes példányok előfordulnak európai iparművészeti múzeumokban is, mint a hindu ipar speciális, stilszerű diszítésekkel felruházott termékei.

Hasonlóképen a szarvasmarha, közelebbről a bivalyszekér a legszokottabb közlekedési eszköz Észak-Amerika végtelen prairiein és rónáin és a nyugati államok azon részein, a melyet még a vasút nem érint. A lovat ezeken a vidékeken viszonylagos ritkasága miatt csak postakocsik előtt és mint hátsparipát használják. Régebben a közlekedés, a kereskedés az «óceántól az óceánig», a hogy az amerikaiak a földrészüket egészen átszelő utakat nevezik, szintén ilyenformán történt. A lovakkal való közlekedés ugyanis aránytalanul drága volt.

Sokkal ismeretesebb a forró vidékeken a szarvasmarhák alkalmazásánál, bár aránylag ritkább, az elefántokon való utazás. Használatuk meglehetősen szűk körre szorítkozik, mindössze Kelet-Indiának egyes vidékeire. Egyes vidékeken azonban az elefántokkal, különösen a fehérekkel

valóságos kultuszt üznek. Sziámban egészen a legújabb időkig a fehér elefántok tartása kizárólag az uralkodó joga volt s rajtuk csak a királyi család tagjai utazhattak. Maga az elefánt hosszabb utakra nem oly alkalmas, mint általában hiszik. Az ereje óriási, az angolok afganisztáni háborúja és az indiai fölkelés alkalmával hátukon vitték az angol hadsereg nehéz ágyúit töretlen utakon, moecarakon, folyókon át, de a kitarításuk jóval csekélyebb. Húsz-húszonöt kilométernyi út megtétele után már kimerülnek és pihenésre szorulnak. Épen azért az indiai nábobok inkább csak kényeztetésekre, az angolok pedig a benszültött fejedelmek mintájára hadi célokra használják.

(Vége következik.)

KÉT ÚJ SZOBOR.

Képeinkhez.

A király 1896-ban tíz szobrot ajándékozott a magyar nemzetnek. Ezek közül már kettő elkészült s a főváros legszebb útját, az Andrássy-utat díszíti. Az egyik szobor *Zrínyi Miklósé*, a másik *Bethlen Gáboré*, a magyar szabadság és függetlenség lánglelkű védője.

Zrínyi Miklós szobrát Róna József mintázta. A szobor szép magas talapzaton áll, mely egy sziklán emelkedő várat mutat be. A nagy magyar szobra a vár fokán áll. A szobor alsó részén egy elesett török alakja látható, mint mellékalak. Az egész mű hat méter magas.

Bethlen Gábor szobra ifjabb Vastagh György műve. A nagy államférfiú baljával csakányára támaszkodik, jobbájában pedig a nikolsburgi béke okmányát tartja. A szobor talpazata barokk-renaissance-stilusban készült s szépen díszíti a Hübner-udvar előtti parkot.

A CZETVADÁSZOK.

Irta Verne Gyula. Fordította Zsigány Árpád. 10

Filhiol orvos sokáig merően nézte s aztán így szólt:

— Valami zátony lesz, a melyet egészen ellep-tek a tengeri madarak.

— A tenger itt oly mély, hogy sehol sincsen zátonya, — felelte Bourcart kapitány. — Ezt bizonyosan tudom.

— Különben is látni, hogy az a szalag mozog — tette hozzá Coquebert hadnagy.

A kádár körül öt-hat matróz csoportosult és szintén némán bámulta a mozgó, kanyargó szalagot.

— No, öreg: mi az? — kérdezte a vitorlamester Cabidoulin. — Talán bizony...

Cabidoulin János Mária nem felelt, de ijedt arczáról leritt a felelet, hogy igenis: ez a tengeri kígyó!

A szörnyeteg — úgy van: ez volt a tengeri kígyó! — körülbelül három mérföldnyire kanyargott, siklott a tenger színén. Fején — ha ugyan feje volt az a magasan kiálló roppant gömb, hosszú sörény látszott libegni, ép úgy, mint a hogy a norvég legendák leírják a szörnyű tengeri kígyót.

Hátha ez a rémes, iszonytató szörnyeteg riasztotta el a bálnákat erről a vidékről?...

E pillanatban az egész legénység, mint egyetlen ember fölördített:

— A tengeri kígyó!... a tengeri kígyó!...

És, mintha mindnyájukat megbüvölte volna a szörnyeteg, senki sem bírta levenni róla a szemét.

— Kapitány, — szólt most Allotte hadnagy, — próbáljuk megcsipni ezt az állatot...

Fogadok, hogy legalább háromszáz hordó zsirja lesz!...

A mióta nézték, a szörnyeteg vagy félmérfölddel

közelebb jött a hajóhoz, valószínűleg a tengeráramlattal. Most már jobban lehetett látni gyűrűit, kígyózó mozgását, roppant torzonborz fejét, melyet mintha magasra föltartott volna, míg hosszú farka zegzúgosan kanyargott a vízben...

Allotte hadnagy egyre könyörgött Bourcart kapitánynak, hogy hadd szálljon csónakba s hadd üldözze a szörnyeteget... A kapitány habozott... De, midőn Heurtaux kapitány és Coquebert hadnagy is kérni kezdték, végre beleegyezett, hogy két csónakot vízre bocsássonak.

— Micsoda?! — rémült el Cabidoulin mester, — hát azt akarja, hogy...

— Úgy van, azt akarom, hogy megtudjuk mi az.

— Menj velük te is! — kötődött Ollive mester.

A kádár sarkon fordult s nem felelt. Annyit emlegette a tengeri kígyót, hogy most már szinte még jobban félt tőle.

Ez alatt vízre bocsátották a két csónakot; az egyikbe Allotte hadnagy, a másikba Heurtaux kapitány ült. Rajtuk kívül négy-négy evezős matróz és egy szigoros ült mindegyik csónakba.

— Óvatosság és vigyázat! — intette őket Bourcart kapitány.

Aztán a két csónak elindult a szörnyeteg felé... A hajón maradtak lélekzetüket visszafojtva követtek társaikat, a kik lassan, szinte lappangva közeledtek a tengeri kígyóhoz...

Nemsokára csak kődobásnyira voltak tőle s ekkor minden perczben várták, hogy a szörnyeteg hirtelen fölemelkedik és rájuk rohan...

De nem ez történt. A két csónak egyszerre csak egész bátran egyenesen a csodás állatnak fordult, s hozzá érve kötelekkel kezdte megkötni, hogy majd a hajóhoz vontatja...

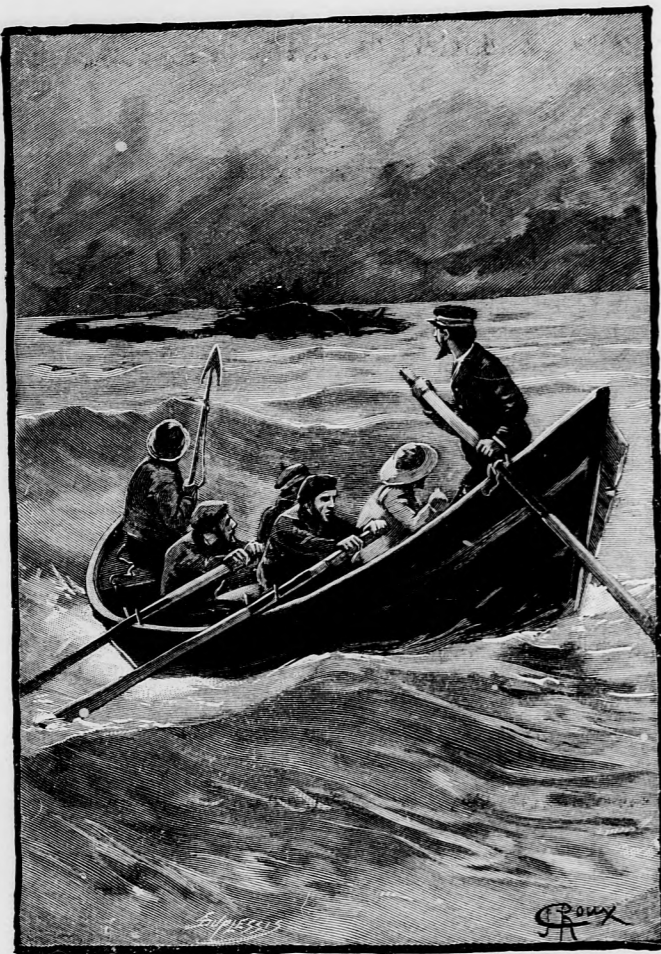
— Mi volt ez? ... Ez a tengeri kígyó? ...

Semmi egyéb, mint egy óriási alga, vagy tengeri moszat, a melynek szálas, bozontos gyökerét a szörnyeteg fejének nézték: — ugyanaz történt a *Saint-Enoch* legénységével is, a mi a *Tekinggel*, mely 1844-ben szintén tengeri kígyónak nézett egy ilyen algát.

Most aztán kitört Ollive mesterből a gúny.

— No, öreg! — fordult Cabidoulinhez, — itt a te híres tengeri kígyó! ... Egy esomó hitvány fű!

— Látom, hogy ez fű, — felelte a kádár komoran, — de csak vigyázz, hogy az igazi tengeri kígyóval is ne találkozunk!

LAPPANGVA KÖZELEDTEK A TENGERI KÍGYÓHOZ.

VIII.

Az Okhoczki-tengerben.

A Kuruli-szigetek nagyobb része kicsiny és lakatlan, mert sziklás és homokos földje mit sem terem. A nagyobbak közül egy-kettő erdős és termékeny; ezeken laknak is. A sziget-csoport déli láncolata a japáni birodalomhoz tartozik, az éjszaki szigetek pedig Oroszországhoz tartoznak és lakói kamesatkaik.

Megkerülvén a Lopatka-fokot, Kamesatka-félsziget legdélibb csücskét, a *Saint-Enoch* keresztül vágott a Kurnli-szigeteken és augusztus 23-ikán, harminczhat napi hajózás után, végre elért a rég óhajtott szibíriai vizekre. Mindenki remélte, hogy a czetvadászat itt ép oly eredményes lesz, mint volt Uj-Zealand körül, s két hónap mulva már megint Vancouver-szigetén lesznek.

Mivel Nikolajevszk, az Amur-tartomány fővárosa, mely csaknem a hasonló nevű folyam torkolatánál épült, élénk forgalmú piacz, ezen a tengeren sok hajó megfordul s a *Saint-Enoch* is látott néhányat. Valószínűleg mind czetvadász-hajók voltak, s ép úgy a jó szerencsére vártak, mint a *Saint-Enoch*.

Ez a jó szerencse azonban csak nem kínálkozott. Azaz hogy igen: az őrt álló matrózok négy, öt, tíz bálnát is láttak egymás után fölbukni a vízből; de mire üldözésükre indultak, oly nyomtalanul eltűntek, mintha maga a tenger nyelte volna el őket.

A legénység nagyon boszankodott, de boszankodtak a tiszték is. Bourcart kapitány, a ki járatos volt ezekben a vizekben, elhatározta, hogy a Csantar-szigetekhez vitorlázik, a hol az elmúlt években mindig szerencsésen vadászott. Kedvező szelük lévén, augusztus 29-dikén értek oda s a kapitány a Finisto-öbölben akart horgonyt vetni.

Itt azonban nagy szerencsétlenség történt.

Már alkonyodott, mikor odaértek s a tenger erősen hullámzott. A legénység leeresztette a horgonyt s mikor érezték, hogy feneket ért, öt matróz fölszaladt a kötél-létrákon, hogy begöngyölje a vitorlákat. Az egyik épen a keresztvitorla-rúdon állt és bontogatta a vitorla-kötelet, mikor a visszafelé hátráló hajó horgonyláncza feszülni kezdett; az útjában megállított hajó nagyot rándult... a szerencsétlen matróz elvesztette az egyensúlyt, lebukott a vitorlarúdról, egyenesen a hajó parkányára s onnan belefördült a tengerbe.

Rögtön leeresztették a csónakokat és keresni kezdték a boldogtalant... Sehol sem látták!... Valószínű, hogy ráesvén a hajó-korlátra, súlyosan megbesült s eszméletlenül merült el a tengerbe, a honnan föl sem bukkott többé!

Késő éjszakáig keresték, de hasztalanul. A tenger nem adta vissza zsákmányát: — ez volt az első áldozat, a ki soha többé nem látja viszont az édes hazát!

A legénységet mélyen megdöbbentette ez a bal-

eset. Legjobban oda volt Cabidoulin mester, a ki egyre fejcsóválva dörmögte:

— Hát csakugyan rosszra fordul a dolog?

Több nap múlt el s ha láttak is nagy néha egy-egy bálnát, sehogy sem férhettek a közelébe. Egy reggelen Coquebert hadnagy, a mint végig nézett a szemhatáron, meglepetve kiáltott föl:

— Nini!... Hát ez is itt van!?

— Kicsoda? — kérdezte Heurtaux kapitány.

— A *Repton*!

Valóban az volt: az angol czetvadász-hajó, a mely oly durván és neveletlenül bánt velük a Margit-öbölben.

— Vigye el az ördög! — kiáltott föl Allotte hadnagy boszúsan.

— Ennek se sok szerencsége lehetett, — mondta Bourcart kapitány. — Látszik rajta, hogy majdnem üres: egészen fönt jár a vizen.

A tengerpartnak az a része, a hol a *Saint-Enoch* horgonyzott, lakatlan ugyan, de a hegyekből lejárnak a kamesatkaik fát vágni és halászni. Tőlük nem kellett félni, de annál jobban óvakodni kellett a medvéktől, melyek csapatostól jöttek ki a rengeteg erdőből és az embert is megtámadták. Ezért a legénység, ha fáért ment az erdőbe, mindig vitt magával puskát és lándsát, hogy védelmezhesse magát, ha a medvék megtámadnák.

Még eddig egyetlen egy bálnát sem ejtettek el s úgy látszott, hogy a vadászat teljesen eredménytelen lesz a Csöndes-tengernek ebben a részében.

— Ha legalább tél volna, — mondta Heurtaux kapitány — kárpótolhatnók magunkat a borjú-fókákkal...

— Fajdalom, hogy a tél csak pár hét múlva köszönt be, — felelte Filhiol orvos — s akkor mi már nem leszünk itt. (Folyt. köv.)

PRIELLE KORNÉLIA.

Vasárnap a Nemzeti Színház ünnepelte Prielle Kornéliát. Ünnepelte délelőtt, midőn meghívott vendégek jelenlétében Szápáry Pál gróf átadta azt a mellszobrot, melylyel a halás közönség még életében óhajtotta a nagy művésznőt meglepni és ünnepelte a «Nagymamá»-nak esti előadása alkalmával. Prielle Kornélia ünneplése nagy jelentőségű. Én úgy hiszem, nekünk ünnep, valahányszor őt a színpadon látjuk. Ünnep a szívünknek és lelkünknek.

Prielle Kornélia mint tizenöt éves leánya lépett a színpadra. Igen sokféle szerepet játszott, énekelte is, nem volt módjában sem egyéniségében, hogy válogasson; nem mérlegelte a szerepek hatását — csak játszott, szívvel-lélekkel játszott tizenöt éves korától maig, s játszik ma is hetvenhat éves korában. Negyvennégy évvel ezelőtt került a Nemzeti Színházhoz, s e tengeri idő alatt — mert tengeri idő ez a művésznők életében — nem ment ki a divatból.

A divat nem tudta Prielle Kornéliát háttérbe

szoritani. Csodálatosan nagy adománya az istennek a kedély, ifjává teszi az aggot, meghazudtolja a fehér haját, s példázza a művésznek örök ifjúságát. De ahhoz, hogy a kedély ilyen mindenhatóvá legyen: a lélek tökéletes összhangjára van szükség. Prielle Kornélia az életben is az, aki a színpadon: egyszerű és nemes, jó és bájos; testi-leg nem szenvedett sokat, kudarcza pedig nem

PRIELLE KORNÉLIA.

volt soha. A művészet fölcentje volt mindig; a fiatal kor szépsége és bája nála észrevétlenül ment át az érett kornak ezer apró vonással jellemző tudó erejébe, s az aggkört csak a fehér haj jelképezte — az aggkornak gyöngesége nélkül. Istennek nagy adománya az ilyen művészet, a szerencsés halandó megéri azt, hogy már életében eszmévé váljék kortársai szemében. Nem kell majdan halála után támadnia egy fölfedezőnek, a ki érdeme szerint arra a polczra helyezi a nagyok pantheonában, a mely őt megilleti.

Mióta Prielle Kornélia játszik, immár a harmadik nemzedék nő fel. Az első látta őt a «Tiszaháti kis liba» szerepében, a második megbámulta «Cora»-ját (A 47. cikkben) s a harmadik a Pailleton Reville hercegnőjét és Csiky Nagymamáját látja benne megtestesítve. A kis leányka, aki Debreczenben és Kolozsvárt elbűvölte a reform idők kardos, darutollas kalpagú ifjúságát, a ki

lángra lobbantotta Petőfi szívet — a korán hervasztó «forró deszkák»-on lőn «nagymamá»-vá. És e hosszú idő alatt a divat kórsága félve tért ki az ő utjából; a fel-feltűnő ünnepek csupa halavány csillagoeskák voltak: jöttek, hogy eljártak kis játékaikat, — s aztán eltűntek nyomtalanul.

Prielle Kornéliát nem dicséernünk kell, hanem látnunk. Hadd váljék minden fellépése ünneppé azokra nézve, akiknek a színház nem tarka czirkusz, hanem a szép kultuszának szent esarnoka.

KÉT DIÁK LEVELEZÉSE.

Junius 6.

Kedves Aladárom,

te még nem voltál bizonyára szegény embernek a temetésén. A szegény embert is tisztességesen kell eltemetni. A harangot megkonditják a szegény ember fiának is, a pap imadkozik s a kántor meg az énekes fiúk a ministráns ruhában énekelnek. Koporsó is kell, fejfa is kell... Igazán nem is tudom, leírom-e neked szegény Szabónak a temetését — mert eltemettük őt tegnap.

Mikor legutóbbi levelemet irtam volt, sürgősen hivatott a haldokló. Tudod-e, mivel fogadtott? Azt mondotta, hogy nagyon rossz álmot látott. Magához hívatta (álmában) az igazgató s kijelentette, hogy egyáltalában mondjon le arról, hogy az érettségi vizsgálatot letegye. Az érettségi vizsgálat nem az olyan nagyon szegény fiúknak való, mint ő. Ezt mondotta s aztán félelmes, zavaros kepek tűntek fel előtte. Sokat harangoztak s az emberek össze-vissza szaladgáltak, az ő édes apja pedig a szoba szögletébe húzódott és sirt, de senki sem látta őt, senki a világon, csak ő látta s nem volt ereje, hogy hozzá menjen, hogy megkérdezze tőle:

— Miért sír, édes apám?

Bohóság az álom — feleltem neki. — Emlékezel, hogy mit tanultunk az álomról a filozófiában? Nem volt még ember, a ki az álomnak elfogadható magyarázatát tudta volna adni; nem is fogják soha. Olyan az álomlátás, mint az asztalon feledett húros hangszer, végig fut rajta éjjel az éger, a hurok, melyre lép, megrezdülnek, de azok csak hangok, az még nem zene. Ugyan, barátom, csak nem fog téged holmi zürzavaros álom bolygatni. Lásd, napról-napra erősödöl. Jövő héten kocsióra ültetünk s elviszünk egy szép, egészséges fekvésű faluba, hol kevés az ember, sok a fa, nagy a csendesség és iszol kecske tejet, szivod a balzsamos havasi levegőt...

— En fogok tanulni, ide adod mind a jegyzeteket, úgy-e? Neked már nem lesz rájok semmi szükséged.

— Hogyne adnám! Aztán minden szombaton nyakamba veszem a lábamat és fel foglak téged keresni.

— Oh, be jó lesz, Imre! Igérem, hogy többé nem hiszek az álmoknak.

— — — Aztán az álom mégis eljött, az a nagy, mélységes, örök álom, mely mindnyájunknak közös sorsa. Nem bántotta immár semmi földi fájdalom. Minél gyöngébb lett, annál nagyobb volt szívében a reménység. El kellett mondanom neki, hogy miféle tételeket kaptunk az egyes tárgyakból. Ragyogott az arca, örvendett, mint a gyermek. Azt mondotta, hogy ő mindeniket meg tudta volna fejteni.

Megerősítettem őt ebben a hitében. Ujságotlalt neki, hogy a tanárok mind kérdezősködnek róla, hogy a városi takarékpénztár állandó évi segélyt

fog neki adni, mert az öreg Bagos felfogta az ügyét. Ő napról-napra számlálta az órákat, melyek őt a falutól, a sok fától, a balzsamos levegőtől, az epedve várt egészségtől elválasztják, én pedig napról-napra számláltam az órákat, melyek őt attól a kis gödörtől elválasztják, hol a földi reménység megszűnik s kezdődik az égi reménység. Már odaérkezett, már domborul felette a sírhalom. Jövő héten elkészül a kis kereszt, melyet olesó márványból készítettünk, mert a fölsegítésére összegyűlt pénzből éppen tizennyolez forint maradt erre a célra.

Nekem kellett őt elbúcsúztatnom. Pedig nekem volt legnehezebb a szívem.

Az elmúlás gondolatához volt időm hozzászokni, de ahhoz a mértéktelen, határtalan fájdalomhoz, mely a szülőket összetörte, nem szokhatam hozzá. Én nem tudom, mi az oka, de engem másnak a kínos vergődése jobban megrendít, mint a magam fájdalma.

Nem írok tovább erről. Nem írok semmiről.

(Este 11 óra.)

Még mindig nem alszom. Édes anyám tizszer is megtapogatta este a fejemet, hogy nincs-e lázam? Nincs-e valami bajom?

O, barátom, Isten az anyák szívet az aggodalom, sejtelen, szeretet és végtelen gyöngédség szálaiból szötte össze. Innen van, hogy akkor is féltik gyermeküket, mikor a gyermek alszik, mikor álmodik, mikor álmából fölretten és az öröm perceiben a jövőnek bizonytalansága gyötri őket.

Megnyugtatom őt s írok neked egy-két sort még utólag. A mértani tételt egészen jól oldottad meg. A másodpercekben van egy kis differenzia, de ez nem lényeges. Azt hiszem, ti már az eredményt régen tudjátok s amúgy sem izgatódol.

Az osztálytársak tiz éves találkozásának ünnepélyes fogadalmi ívét most fogalmaztam meg. Talán érdekelni fog téged, tehát leírom.

«Mi alulírottak becsületünk szavára kötelezzük magunkat, hogy mához tiz év múlva e városban, hol az érettségi vizsgálatot letettük, találkozni fogunk. Kötelezzük magunkat arra is, hogy a baráti meleg viszonyt, mely éveig összefűzött minket, továbbra is ápolni fogjuk, hogy egymást, ha kell, erkölcsileg s ha kell, anyagilag is támogatni fogjuk, mindaddig a tisztesség és becsületesség ösvényén halad mindenikünk; kötelezzük magunkat, hogy fajunknak és hazánknak előhaladására mindent megteszünk, a mi erőnkől telik s nemes közpéldakép lelkesedve becsületet szerzünk magunknak s annak az intézetnek, mely minket fölnevelt. Isten minket úgy segéljen, a mint fogadásunkat megtartjuk.»

Ölel szerető
Imréd.

Hit a nemesben a nemes jegye;
Másban ki bízik, bízik önmagában.

Kölcsey.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

A 43. rejtvény nyitja: 1. Bh4—h5 (6 változattal).

44. rejtvény.

Ifj. Jákó Jánostól, Nagy-Kikindán.

Világos: Ke7; Va1; He6 és g6; Fb7.

Sötét: Kf5; Ff7; gyg7.

Világos indul s a második lépésre mattot ad.

Kezdő szerzőé, de az 1. lépés eléggé rejtett.

(A megfejtés beküldésének határideje egy hét.)

44. játék.

Világos:	Sötét:	Világos:	Sötét:
Schlechter K.	Lee I. F.	Schlechter K.	Lee I. F.
1. d2—d4	d7—d5	20. Vc3—g3	Kg8—h8
2. c2—c4	e7—e6	21. Fb1—d3	g7—g5
3. Hb1—c3	Hg8—f6	22. Ff4—e3	Ha6—b8
4. Hg1—f3	Ff8—e7	23. f2—f4	f7—f6
5. Fe1—f4	c7—c6	24. f4×g5	Bf8—g8
6. e2—e3	Hb8—d7	25. He5—g4	Hb8—d7
7. Ff1—d3	d5×e4	26. Vg3—h3	f6×g5
8. Fd3×c4	Hd7—b6	27. Hg4—h6	Bg8—g7
9. Fe4—d3	Hb6—d5	28. Vh3×e6	Hd7—f8
10. Ff4—g3	Vd8—a5	29. Ve6—b3	Fe7—f6
11. Vd1—b3	Hd5—b4	30. e4—e5	Ff6—e7
12. Fd3—b1	Hf6—d5	31. Hh6—f7+	Fe8×f7
13. els. röv.	Hd5×c3	32. Bf1×f7	Vd8—d7
14. Vb3×c3	Va5—b6	33. Ba1—f1	Hf8—e6
15. e3—e4	els. röv.	34. Bf7×g7	He6×g7
16. Fg3—f4	Fe8—d7	35. Fd3—b1	Vd7—g4
17. Hf3—e5	Fd7—e8	36. Vb3—d3	Vg4—h5
18. a2—a3	Hb4—a6	37. Bf1—f7	Ba8—e8
19. b2—b4	Vb6—d8	38. Vd3—f1	sötét föladja

Játszották a londoni kétfordulós versenyen, 1899 június 30-án.

E játék kitűnő példája annak, hogy mint kell az ellenfél hadállását rendszeresen lerombolni.

Hírek. Az Aftonbladet III. rejtvény-versenyén a 100 koronás I-ső díjat Pradignat E. 3-dik lépésese nyerte.

A sakkrejtényt teljesen vagy részben helyesen fejtették meg: Szauer József, Wettin István, Barta Ferencz, Popper József, Hoffer Feri és Gyula, Laufer István, Polacsek Ferencz.

FEJTÖRŐ.

Számítási kérdés:

Egy toronyba egy nagy követ húznak fel. A torony 20 m. magas. Minden nap 5 m.-re húzzák, de a felvonó csiga rossz szerkezete miatt minden éjjel 4 m.-t esik; hány nap alatt húzzák fel a követ?

Földrajzi kérdés:

Hogy nevezik azon folyót, mely Közép-Szudánban, Ngaunderetől északra ered, Gurua alatt a Benuéba szakad? (Csiszár József.)

Természetrizai kérdés:

Melyik az a rodentia családja tartozó állatka, mely hazánkon kívül Közép- és Dél-Európa erdeiben honos. Színe felül hamvas szürke, a hasa fehér. A rómaiak husát ették, azért külön tartókban hizlalták. Mi a latin neve? (Barczen Gábor.)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 június 15.

8. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése: Természetrizai kérdés: Kosmes. Vegytani kérdés: Ónantól. Kettős számrejtvény: Hajdúmegye. Debreczen. Képrejtvény: Az ember gyakran erényeiért is megbűnhődik.

Helyesen fejtették meg: Fejér Imre, ifj. Mikula Alajos, Novák Károly, Matolay Viktor, László Pál, Alszegehy Zsolt, Barta Ferencz, Mucha Ferencz, Foltinek Aurél, Spitz Emil, Katscher Sándor, György Lajos, Boroviczény Aladár, Deutsch Jenő, Löwy József, Inreh Béla, Görbe Sámuel, Glazsevszky Adám, Hellmann Gyula és Lajos, Karczag Jenő, Juhász Emil, Prágyik Flóris, Baranyai Zoltán, Popovits József, Hollaki Ferencz, Komlós István és Pál, Schäffer Lipót, Brandstein Alfréd, Bohn István, Patz Ferencz, Géczy Géza, Lőrincz Ferencz és Dezső, Marzsó fivérek, Akay Elemér, Gotláb István és Béla, Köves János, Tóth József, Polacsek Ferencz, Vécsei Ferencz, Mattyasovszky Lajos, Grünfeld Elek, Csonka Mihály, Dobránszky Ede, Hideghéthy Miklós, Bohrandt Lajos, Lustig testvérek, Kende Dani és Margit, Gálffy Sándor, Danielisz Jenő, Janik László, Darányi Kálmán és Gyula, Landes József, Wettin István, Hoensch Gusztáv, Reinel Vilmos és János, ifj. Mohay Lajos, Persina Károly, Werkner Albert, Schleicher Ferencz, Pach Ferencz, Links Arthur, Taubinger Zoltán, Tóth Kálmán, Fehér Izsó, Glósz Ödön, Heller László, Bloch Ernő, Hercz János, Freund Imre, Popper József.

A kitézött könyvjutalmat (Sebestyén Gyula: Az Árpádok története) Tóth József debreczeni előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Regényíró. Bármily kíváncsiak is vagyunk arra, hogy te, fiam, miféle társadalmi regényt írhattál, arra nem vállalkozhatom, hogy kiadjam. Epen oly merész, mint időszerűtlen vállalkozásnak tartom a regényírást a te korodban. — G. S. (Makó). Az a szó annyit jelent, hogy festői. Alapszava a latin *pictor*. A természettani kérdésre vonatkozólag a szaktanár írchoz utasítjuk. — L. I. (Losonc). 1. A félévfolymhoz külön bekötési táblák nem készültek, majd az egész évfolyamhoz csatálta a kiadóhivatal. 2. A címnek a név után tévese magyarosabb, tehát: *x. y. báró, x. y. dr.* 3. Mind a kettő el fog tartani szeptember végéig. Örvendek, hogy Eckstein szép regényében úgy gyönyörködik. A szerző már nem él, pedig épen most adják napról-napra ezt a regényt drámai átdolgozásban egy olaszországi színházban.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kélfékek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített ezikk és kellekek az ideig jórészt Bécsből szerelték be, indittatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly czikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. **Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.** Tisztelettel 9076

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

1855-ben készült rajz után

Tompanikály